Protokół

10. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 4. marca 1907.

Początek o godzinie 10 minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, Ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 123.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 8 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutow, protokół 9-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Izba bez rozprawy uchwala udzielenie urlopu p. Fruchtmanowi do końca sesyi sejmowej, a p. Piętakowi na dni 8, głosując oddzielnie nad udzieleniem jednego i drugiego urlopu.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 4. marca 1907 roku, które przydzielono następującym komisyom, a mianowicie:

Komisyi budżetowej L. s: 1640, 1650, 1651, 1653, 1654, 1659, 1660, 1665, 1666, 1671, 1674, 1690, 1691, 1693.

Komisyi szkolnej L. s.: 1656—1658, 1667, 1668, 1672, 1675, 1676, 1689.

Komisyi gminnej L. s.: 1685, 1686.

Komisyi petycyjnej L. s.: 1669, 1684.

Komisyi administracyjnej L. s.: 1639, 1652, 1677, 1678.

Komisyi prawniczej L. s.: 1638.

Komisyi gospodarstwa krajowego L. s: 1673, 1692.

Komisyi drogowej L. s.: 1679—1682.

Komisyi podatkowej L. s.: 1670.

Komisyi przemysłowej L. s.: 1655, 1688.

Komisyi solnej L s.: 1687.

Komisyi dla reformy wyborczej L. s.: 1683.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1660 Żurka Józefa i tow. o zapomogę, przemawia p. Szwed, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1688 gminy Tarnów o założenie szkoły przemysłowej, przemawia p. Buynowski, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s.: 1689, gminy miasta Tarnowa o założenie seminaryum nauczycielskiego, przemawia p. Buynowski, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Izba przystępuje do. porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. ks. Stojałowskiego o zaprowadzenie na kolejach rozmaitych udogodnień dla publiczności i o przyspieszenie przygotowań do budowy kolei Kraków-Myślenice z przedłużeniem do Mszany dolnej.

Przemawia p. ks. Stojałowski, uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisyi kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. ks. Stojałowskiego w przedmiocie utworzenia Sądu przemysłowego w Białej. .

Przemawia p. ks. Stojałowski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisyi prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego o obniżenie taryf kolei Lwów-Bełzec i upaństwowienie tej kolei.

Przemawia p. Andrzej Lubomirski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisyi kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Pinińskiego w przedmiocie reformy regulaminu obrad sejmowych.

Przemawia p. Piniński, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisyi administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, iż następny punkt porządku dziennego t. j. pierwsze czytanie wniosku p. Krempy o uwolnienie gmin od zobowiązań do ofiar na rzecz szkoły miejscowej, z powodu nieobecności wnioskodawcy usuwa z porządku dziennego.

Następuje:

Głosowanie nad wnioskiem p. Buynowskiego o otwarcie dyskusyi nad odpowiedzią c. k. Rządu na interpelacyę p. Abrahamowicza w sprawie śledztwa sądowego z powodu zajść na Uniwersytecie lwowskim.

Przed zarządzeniem głosowania Marszałek udziela głosu p. Buynowskiemu.

P. Buynowski składa następujące oświadczenie:

Oświadczam, że mimo, iż z odpowiedzi p. komisarza rządowego na interpelacyę p. Abrahamowicza i tow. nie jestem osobiście zadowolony i mimo, że wedle mojego przekonania zapatrywanie to podzielają wszystkie polskie stronnictwa tej Wysokiej Izby, cofam mój wniosek o otworzenie dyskusyi nad tą odpowiedzią, nie chcąc panującego w kraju rozdrażnienia powiększać.

Następuje:

Ciąg dalszy rozprawy nad sprawozdaniem komisyi szkolnej w sprawie wydania ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich.

Marszałek oznajmia, iż po zamknięciu rozprawy ogólnej Izba przystępuje teraz do rozprawy szczegółowej, a ponieważ treść §. 1. i 2. projektowanej ustawy wymaga, ażeby dyskusya nad obu paragrafami była razem przeprowadzoną, wzywa p. sprawozdawcę do odczytania §. 1. i 2.

Sprawozdawca p. Michałowski czyta:

Art. I.

W obrębie postanowień ustaw państwowych o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych wydaje się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem następujące szczegółowe postanowienia:

§. 1.

Zadaniem seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich dla szkół ludowych jest wykształcenie takich sił nauczycielskich, które na podstawie swej ogólnej i zawodowej wiedzy i uzdolnienia, oraz pod względem swego wychowania i charakteru sprostać mogą zadaniu nauczyciela ludowego w ogólności, a mianowicie z uwzględnieniem urządzenia szkół ludowych w Galicyi.

§. 2.

Ażeby wykształcić siły nauczycielskie przysposobione specyalnie tak dla szkół ludowych wiejskich, jakoteż i dla szkół ludowych miejskich, będą plany naukowe poszczególnych seminaryów męskich uwzględniać specyalnie potrzeby jednej lub drugiej z tych kategoryi szkół i dlatego kłaść osobliwszy nacisk albo na nauki przyrodniczo-rolnicze, albo też na naukę języków jakoteż na naukę rysunków.

W planach nauczania tych seminaryów męskich, które w myśl tego uwzględniać mają specyalne potrzeby szkół miejskich, nauka gospodarstwa rolnego ograniczy się do sadownictwa i ogrodnictwa a nauka języka niemieckiego będzie udzielaną w obszerniejszym zakresie.

Nauka historyi uwzględni historyę powszechną, austryacką i kraju ojczystego.

Ogólna nauka muzyki i śpiew, oraz gra na skrzypcach stanowią we wszystkich seminaryach męskich i żeńskich przedmiot nauki obowiązkowej, gra na fortepianie i na organach przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Nauka przyrody uwzględniać będzie także potrzeby hygieny szkolnej.

Nauczanie somatologii i hygieny powierzone będzie lekarzowi specyalnie do tego uzdolnionemu, któremu także jako lekarzowi szkolnemu poruczony, będzie nadzór nad ogólnemi stosunkami zdrowia wychowanków i nad hygienicznem utrzymaniem lokalów szkolnych. Odpowiednie przepisy wydaje Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu krajowej Rady zdrowia z przyzwoleniem Ministra oświaty.

W seminaryach żeńskich przy nauce przyrody uwzględniać się będzie specyalnie warzywnictwo i ogrodnictwo.

Marszałek otwiera rozprawę nad odczytanym przez sprawozdawcę §. 1. i 2.

Przemawia p. Mogilnicki i stawia poprawkę, aby opuścić słowo „wychowania“ w czwartym wierszu §. 1.

Izba poprawki tej nie popiera.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. Tomaszewski.

Po przemówieniu p Tomaszewskiego, Marszałek udziela głosu radcy szkolnemu p. Zaleskiemu.

Przemawia radca szkolny p. Zaleski.

Przemawia p. Stapiński i wnosi na skreślenie w §. 2. dwóch pierwszych ustępów w całości.

Izba poprawki p. Stapińskiego nie popiera.

Na prośbę p. Stapińskiego o skonstatowanie ilości głosów, Marszałek konstatuje, iż za poparciem poprawki p. Stapińskiego głosowało 11-tu posłów.

Przemawia p. ks. Stojałowski i stawia poprawkę do §. 2. aby w ustępie pierwszym po słowach „poszczególnych seminaryów męskich“ dodać słowa: „przy zachowaniu jednakowego poziomu nauki elementarnej“.

Izba powyższą poprawkę p. ks. Stojałowskiego popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala Artykuł I. z §. 1. tudzież §. 2. w oddzielnem głosowaniu zgodnie z wnioskiem komisyi, a następnie poprawkę p. ks. Stojałowskiego odrzuca, którą Marszałek odczytuje:

Sprawozdawa czyta:

§. 3.

Język wykładowy dla każdego seminaryum męskiego i żeńskiego ustanawia Rada szkolna krajowa, z przyzwoleniem Ministra oświaty w myśi obowiązujących przepisów.

Obok seminaryów z językiem wykładowym polskim względnie polskim i ruskim, może dla przysposobienia nauczycieli niemieckiego języka być założonem jedno seminaryum męskie z językiem wykładowym polskim i niemieckim.

Gdzie tego potrzeba wymaga, należy wychowankom seminaryów męskich i żeńskich z polskim językiem wykładowym dać także sposobność wykształcenia się w języku ruskim.

Przy nauce języka niemieckiego, która we wszystkich seminaryach jest obowiązkową, jest język niemiecki wykładowym.

Przemawia p. Mogilnicki i stawia poprawkę, ażeby w ustępie drugim we wierszu pierwszym po słowie „polskim“ dodać słowa „albo ruskim“.

Izba nie popiera poprawki p. Mogilnickiego, którą Marszałek odczytuje.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę, ażeby ostatni ustęp t. j. czwarty cały skreślić.

Izba nie popiera powyższej poprawki, odczytanej przez Marszałka.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia p. Tomaszewski.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia poprawkę, ażeby ustęp drugi skreślić.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Korol.

Izba nie popiera poprawki p. Oleśnickiego.

Przemawia p. ks. Stojałowski i stawia poprawkę, ażeby w ustępie drugim we wierszu drugim opuścić słowa „względnie polskim“.

Izba poprawki p. ks. Stojałowskiego nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 3. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta.

§. 4

Seminaryom nauczycielskim męskim i żeńskim dodanym będzie jako środek pomocniczy przy nauce przyrody i gospodarstwa ogród szkolny odpowiednio urządzony; tym zaś seminaryom, które przeznaczone są do kształcenia nauczycieli szkół wiejskich, dodane będzie nadto pole odpowiednio położone i w odpowiednim wymiarze dla nauczania i ćwiczenia wychowanków w pracach rolniczych.

Izba uchwala bez rozprawy §. 4. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czytta:

§. 5.

Liczba wychowanków nie ma na jednym kursie rocznym przekraczać czterdziestu.

Klasy równorzędne w seminaryach mogą być urządzane w razie koniecznym.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę, ażeby pierwszy ustęp cały skreślić.

Izba nie popiera poprawki p Stapińskiego.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu, a Izba uchwala §. 5. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Gdzie się okazuje potrzeba, może w seminaryum męskiem być urządzoną klasa przygotowawcza.

Zadaniem klasy przygotowawczej jest przysposobić wychowanków głównie pod względem językowym i pewności w rachunkach.

Izba uchwala §. 6. bez rozprawy, zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

Celem wykształcenia nauczycielek robót i nauczycielek ogródków, o ile do tego celu nie służą seminarya publiczne jako takie i połączone z niemi ogródki dziecięce, mogą być przy pewnych seminaryach założone osobne kursa nauczania jednoroczne.

Izba uchwala bez rozprawy §. 7. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Celem praktycznego przysposobienia wychowanków istnieje przy każdem seminaryum z polskim językiem wykładowym szkoła ludowa jako szkoła ćwiczeń i szkoła wzorowa.

Przy seminaryach nauczycielskich urządzonych pod względem języka wykładowego utrakwistycznie, istnieć będzie dla każdego z dwóch języków wykładowych osobna szkoła ćwiczeń.

Szkołę ćwiczeń, utrzymywaną przez państwo, może wyjątkowo zastąpić także inna szkoła publiczna wzorowo urządzona.

Szkoła ćwiczeń ma w regule cztery klasy, może być jednak urządzoną także jako więcej- lub mniejklasowa.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać czterdziestu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 8. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Wszystkie kursa roczne seminaryum nauczycielskiego, szkoła ćwiczeń, klasa przygotowawcza, ogródek dziecięcy i specyalne kursa nauczania tworzą jeden organizm szkolny, z jednolitem kierownictwem.

Do kształcenia sił nauczycielskich mogą jednak być urządzone takie seminarya, które obejmują tylko pewne części pełnego seminaryum. Do zakładów takich odnoszą się te przepisy, które postanowione są dla odnośnych części pełnych zakładów.

Izba bez rozprawy uchwala §. 9. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

Plany naukowe, rozkład przedmiotów na poszczególne kursa roczne i liczbę go-

dzin nauki dla seminaryów, oraz dla połączonych z niemi klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów nauczania ustanawia Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, biorąc za podstawę postanowienia ustawy państwowej o szkołach ludowych, oraz szczegółowe wskazówki podane w poprzedzających paragrafach niniejszej ustawy.

Bliższe postanowienia o urządzeniu językowem seminaryów utrakwistycznych wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Minister oświaty postanawia na wniosek Rady szkolnej krajowej, który plan naukowy ma być zaprowadzonym w poszczególnych seminaryach męskich.

Plan naukowy szkoły ćwiczeń układa konferencya nauczycielska z uwzględnieniem planu nauki normalnego, przepisanego dla szkół ludowych w kraju i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Pod względem zewnętrznego i wewnętrznego porządku w szkołach ćwiczeń obowiązują normy wydane dla szkół ludowych publicznych, o ile nie będą wydane specyalne przepisy.

Izba uchwala bez rozprawy §. 10. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

O dopuszczaniu książek do nauki i czytania, oraz środków naukowych rozstrzyga Rada szkolna krajowa. Wybór pomiędzy zatwierdzonemi książkami do nauki służy ciałom nauczycielskim i ma być corocznie zawczasu podanym do wiadomości Rady szkolnej krajowej.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę ażeby skreślić drugie zdanie od słów „Wybór“ do „Rady szkolnej krajowej“.

Izba poprawki tej p. Stapińskiego nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę, Izba uchwala §. 11. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Co się tyczy roku szkolnego, trwania półroczy i feryj we wszystkich oddziałach seminaryów, włącznie z państwowemi szkołami ćwiczeń, obowiązują przepisy wydane dla szkół średnich, o ile nie są wydane specyalne przepisy.

Regulamin szkolny i naukowy dla seminaryów wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Co się tyczy zachowania się wychowanków w zakładzie i poza zakładem grono nauczycielskie układa projekt przepisów dyscyplinarnych i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Wykluczenie z seminaryum, oraz z seminaryów w kraju zarządza Rada szkolna krajowa, wykluczenie ze wszystkich zakładów wymaga zatwierdzenia Ministra oświaty.

Izba bez rozprawy uchwala §. 12 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 13.

Nauka w seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich, oraz w klasach przygotowawczych i na specyalnych kursach naukowych jest bezpłatną.

Wychowankowie biedni, a zdolni mogą otrzymać stypendya państwowe i krajowe, o ile przyjmą zobowiązanie oddania się zawodowi nauczycielskiemu przynajmniej przez sześć lat w publicznych szkołach ludowych.

Korzystanie ze stypendyum z funduszu krajowego, zależne jest od warunku sześcioletniej służby w publicznych szkołach ludowych w kraju.

Korzystanie ze stypendyum może także w ten sposób nastąpić, że odpo-

wiednie kwoty wypłacane będą kierownictwu internatów wychowanków seminaryów do tego przez radę szkolną krajową upoważnionych, a to za mieszkanie i utrzymanie wychowanka.

Bliższe postanowienia o nadawaniu i wypłacaniu stypendyów wydaje Rada szkolna krajowa.

W państwowych szkołach ćwiczeń i ogródkach dziecięcych będzie pobieraną opłata szkolna, od której uiszczania ubodzy uczniowie mogą być uwolnieni. Bliższe o tem postanowienia wydaje Minister oświaty.

Izba uchwala §. 13. zgodnie z wnioskiem komisyi, bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Zakładanie i utrzymanie seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich z potrzebnemi szkołami ćwiczeń (§. 8) jest rzeczą państwa. Zarządza je na wniosek Rady szkolnej krajowej Minister oświaty, który także przyzwala na urzadzenie oddziałów równorzędnych na kursach, oraz klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów naukowych.

Izba uchwala §. 14. bez rozprawy, zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 15.

Świadectwo dojrzałości uprawnia do prowizorycznej służby nauczycielskiej we wszystkich szkołach ludowych bez względu na to, w któren seminaryum uzyskanem zostało, o ile kandydat ze względu na znajomość języków świadectwem tem wykazaną odpowiada wymaganiom szkoły, do której ma być przeznaczony.

Do stałego zamianowania nauczycielem w szkołach ludowych pospolitych wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej dla pospolitych szkół ludowych, które uzyskuje się przez egzamin kwalifikacyjny nauczycielski po najmniej dwuletniem zadowalniającem zajęciu w praktycznej służbie nauczycielskiej w szkole ludowej publicznej lub prywatnej posiadającej prawo publiczności. Do szkół ludowych pospolitych, w których drugi język krajowy, lub język niemiecki jest przedmiotem nauki obowiązkowym, wykazać się należy uzdolnieniem nauczania tych języków. Przy egzaminach kwalifikacyjnych do szkół pospolitych należy więc na żądanie kandydata przez wynik egzaminu stwierdzić, czy jest uzdolnionym uczyć także drugiego języka krajowego, względnie języka niemieckiego w szkołach ludowych pospolitych.

Izba uchwala §. 15. bez rozprawy, zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 16.

Do stałej nominacyi nauczycielem w szkole wydziałowej wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej do szkół wydziałowych, które uzyskuje się przez złożenie egzaminu specyalnego po najmniej trzechletniem całkiem zadawalniającem zajęciu w szkołach ludowych, albo innych zakładach naukowych. Kandydaci, którzy ukończyli studya na uniwersytecie, albo w szkole politechnicznej, dopuszczani będą do tego egzaminu także bez wykazania się poprzedniem zajęciem w zawodzie nauczycielskim, mogą jednak dopiero wówczas uzyskać stałą nominacyę, jeżeli wykażą się jednorocznem zadawalniającem zajęciem nauczycielskiem w szkole wydziałowej publicznej po uzyskaniu kwalifikacyi do szkół wydziałowych.

Nauczyciele przedmiotów technicznych na kursach specyalnych naukowych połączonych ze szkołami ludowemi doświadczeni w zawodzie nauczycielskim mogą być przez Ministra oświaty uwolnieni od tego egzaminu.

Egzamin kwalifikacyjny nauczycielski do szkół wydziałowych obejmuje wszystkie

przedmioty jednej z trzech następujących grup:

a) Grupa zawodowa językowo-historyczna: język wykładowy (języki wykładowe), język niemiecki, geografia i historya;

b) Grupa zawodowa przyrodnicza: historya naturalna, fizyka i matematyka;

c) Grupa zawodowa techniczna: rysunek odręczny i kaligrafia, rysunek geometryczny w połączeniu z geometryą wykreślną, nauka zręczności (dla kandydatów), nauka robót kobiecych (dla kandydatek).

Oprócz tego pedagogika i język wykładowy jest przedmiotem egzaminu każdej grupy.

Izba uchwala bez rozprawy §. 16. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 17.

Do przedsiębrania egzaminów kwalifikacyjnych Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty ustanawia osobne komisye, przyczem trzymać się należy zasady, że członkami komisyi egzaminacyjnych mają być przy egzaminie kwalifikacyjnym do szkół pospolitych przedewszystkiem inspektorowie szkolni okręgowi i wytrawni nauczyciele szkół ludowych, zaś przy egzaminie do szkół wydziałowych dyrektorowie i nauczyciele seminaryów, szkół średnich, zawodowych lub wyższych. Przewodniczy egzaminom dyrektor komisyi egzaminacyjnej, o ile inspektor szkolny krajowy nie obejmie przewodnictwa.

Celem egzaminowania kandydatów co się tyczy ich uzdolnienia do udzielania nauki religii, należy powoływać zastępców stowarzyszeń kościelnych i religijnych.

Marszałek oznajmia, iż do §. 17. zgłosił poseł Mogilnicki poprawkę, ażeby w pierwszym ustępie, we wierszu 5-tym wypuścić słowo „przedewszystkiem“, i koniec ustępu pierwszego od słów we wierszu 7. „zaś przy egzaminie“ skreślić, — natomiast dodać po słowach „wytrawni nauczyciele szkół ludowych“ słowa „pod przewodnictwem ustanowionego przez Radę szkolną krajową, a przez Ministerstwo zatwierdzonego delegata jako dyrektora“.

Marszałek udziela głosu p. Mogilnickiemu.

P. Mogilnicki nieobecny w Izbie.

Marszałek poddaje poprawkę p. Mogilnickiego do poparcia.

Izba poprawki powyższej nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwala §. 17. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 18.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki szkół wydziałowych odbywać się będą corocznie przez przeciąg jednego roku szkolnego przy seminaryach nauczycielskich lub innych zakładach naukowych dwa kursa wydziałowe dla dwóch w §. 16. wymienionych zawodowych grup wydziałowych.

Na kurs wydziałowy przyjmować się będzie abituryentów seminaryów nauczycielskich męskich, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości z odznaczeniem, bezpośrednio po ukończeniu seminaryum, oraz nauczycieli ludowych, którzy złożyli egzamin kwalfikacyjny do szkół ludowych pospolitych z odznaczeniem.

Pierwszych utrzymuje się na czas trwania kursu w dalszem pobieraniu stypendyum, które w seminaryum nauczycielskiem posiadali; drudzy utrzymują urlop z pełnymi poborami.

Liczba słuchaczów niema przenosić trzydziestu pięciu.

Przemawia p. Stapiński i stawia poprawkę, ażeby opuścić ostatni ustęp od słowa „Liczba“ do końca.

Izba poprawki p. Stapińskiego nie popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 18. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 19.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki kursów uzupełniających rolniczych, a zarazem celem przygotowania do złożenia specyalnego egzaminu z rolnictwa dla tych kursów, urządzony będzie w jednej szkole rolniczej co najmniej co drugi rok kurs nauczycielski rolniczy na przeciąg jednego roku szkolnego.

Na kurs ten przyjmowani będą kandydaci, którzy po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych pospolitych w szkołach ludowych wiejskich najmniej przez trzy lata na samodzielnem stanowisku byli czynni, a przez troskliwe pielęgnowanie ogrodu lub pola szkolnego okazali osobliwsze zamiłowanie do robót rolniczych.

Liczba słuchaczy tego kursu nie ma przekraczać dwudziestu.

Frekwentanci otrzymują na czas kursu urlop z pełnymi poborami.

Marszałek oznajmia, iż do tego paragrafu zgłosił p. Stapiński poprawkę, aby opuścić przedostatni ustęp od słów „Liczba“ aż do „dwudziestu“.

P. Stapiński cofa swoją poprawkę.

Izba uchwala bez rozprawy §. 19. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 20.

Nauka na wszystkich kursach nauczycielskich jest bezpłatną.

Wydatek na kursa nauczycieli wydziałowych i na kursa nauczycieli kursów rolniczych uzupełniających pokrywany będzie ze środków państwa.

Izba uchwala bez rozprawy §. 20. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 21.

W miarę rozporządzalnych środków (ze strony państwa, kraju, gminy, lub prywatnych) urządza Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty także kursa tylko dla poszczególnych przedmiotów szkoły ludowej pospolitej i wydziałowej.

Izba uchwala bez rozprawy §. 21. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 22.

Wszystkie kursa przeznaczone do dalszego kształcenia nauczycieli podlegają organom nadzorczym szkolnym ustanowionym dla seminaryów nauczycielskich.

Dyrektor odnośnego zakładu naukowego sprawuje za remuneracyą bezpośrednie kierownictwo kursu.

Nauczyciele ustanawiani będą przez Radę szkolną krajową a za pracę swoją otrzymują honoraryum.

Izba uchwala bez rozprawy §. 22. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 23.

Bliższe postanowienia i plany naukowe dla kursów nauczycielskich wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, przyczem należy się trzymać zasady, ażeby plany te i postanowienia utrzymać w zgodzie z każdoczesnymi przepisami egzaminacyjnymi.

Przy urządzaniu kursu dla poszczególnych przedmiotów nauki uwzględnić należy

przedewszystkiem specyalne potrzeby szkół ludowych pospolitych i wydziałowych stwierdzone ich planem naukowym.

Izba uchwala bez rozprawy §. 23. zgodnie z wnioskiem komisyi

Sprawozdawca czyta:

Artykuł II.

Postanowienia tej ustawy obowiązują od początku roku szkolnego następującego po jej ogłoszeniu

Izba uchwala bez rozprawy Art. II. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Artykuł III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Izba uchwala bez rozprawy Art. III. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . . o kształceniu nauczycieli oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Izba uchwala bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisyi.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania, uchwala Izba powyższą ustawę w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek

posła Kazimierza Lubomirskiego i tow.

Zważywszy, że regulacya rzeki Raby objęta jest ustawą z dnia 18. października 1901 na przestrzeni od ujścia do Lubnia a na przestrzeni Lubień-Chabówka projektem ustawy przedłożonym obecnie Wys. Sejmowi przez Rząd, że jednak według postanowień krajowej komisyi dla regulacyi rzek kanałowych roboty obecnie prowadzone przed rokiem 1912 wogóle nie dotkną przestrzeni rzeki między Dobczycami a Mszaną dolną,

zważywszy, że na tej właśnie przestrzeni zdziczenie i spustoszenie koryta rzeki niesłychanie przyspieszonem postępuje tępem i całe kilometry kwadratowe gruntów zamieniają się z roku na rok w bezużyteczne krzemieńce, co tegoroczna komisya ministeryalna stwierdziła, zaznaczając w protokole konieczność jak najspieszniejszego zaradzenia temu stanowi rzeczy,

zważywszy, że także względy komunikacyjne i bezpieczeństwa mieszkań ludzkich przemawiają za wcześniejszą regulacyą, bo wzdłuż rzeki ciągnie się na przestrzeni Mszana dolna-Lubień droga powiatowa (dwa duże mosty — jeden z nich przeszłego roku zerwany) a na przestrzeni Lubień-Myślenice-Dobczyce gościniec rządowy (dwa mosty rządowe jeden powiatowy) a mieszkania ludzkie tak we wsi Lubień jak i w mieście Myślenicach (za Rabą) są narażone na zniszczenie, które to względy zawsze komisyę krajową do przedsięwzięcia lokalnych regulacyi powodowały,

zważywszy, że na tej przestrzeni już teraz w kilku miejscach regulacyę się przeprowadza (drogi i gościńce w dwóch miejscach zupełnie zerwane zostały), siła wody jednakowoż te częściowe regulacye niszczy, zaś regulacya systematyczna tylko temu zniszczeniu kres położyć może,

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby 1. dla regulacyi rzeki Raby oprócz kierownictwa regulacyjnego w Bochni ustanowił drugie w Myślenicach;

2. aby bezzwłocznie drugą systematyczną regulacyą na rzece Rabie na przestrzeni Mszana dolna-Dobczyce rozpoczął;

3. aby na ten cel użyto funduszów z innych regulacyi zbywających, które i tak wobec obecnego postępu robót przed rokiem 1912 nie zostaną zaczęte.

Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Wnioskodawca:
Kazimierz Lubomirski, w. r.

Stadnicki, Białoskórski, Wład. Czajkowski, Bal, Jan Urbański, Andrzej Lubomirski, Struszkiewicz, Mycielski, Gorayski, Horodyski, Kramarczyk, Potoczek, Loewenstein, Abrahamowicz, Bobrzyński, Zdz Skrzyński, Zdz. Włodek, Czecz, Goetz, Brykczyński.

Sekretarz p. Mycielski czyta:

W n i o s e k

posła Abrahamowicza i towarzyszy.

Zważywszy na liczne, a coraz rozszerzające się zadania reprezentacyi autonomicznych, pod względem administracyjnym ekonomicznym i ogólno kulturalnym;

zważywszy następnie, iż dodatnie a skuteczne spełnianie tych zadań zawarunkowane jest w pierwszym rzędzie zapobieganiem i uchylaniem różnic i sporów pod względem językowym, co da się osiągnąć jedynie przez unormowanie ustawodawcze sprawy językowej w zakresie działania i urzędowaniu władz autonomicznych,

Czynię Wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy o języku urzędowym władz autonomicznych.

We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Wnioskodawca:
Abrahamowicz, w. r.

Bobrzyński, Małachowski, Głąbiński, Pastor, Mieczysław Urbański, L. Cieński, Rayski, Wurst, Jabłoński, Moysa, Maiss, Antoni Teodorowicz, Wład. Jaworski, Merunowicz, Gniewosz, Schnell, Wiśniewski, Gryziecki, Piniński, Michalski, Winc. Gnoiński, Buynowski, Kleski, Lityński.

U s t a w a

z dnia . . . . o języku urzędowym władz autonomicznych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Językiem urzędowym wewnętrznym Wydziału krajowego jest język polski.

Język, w którym uchwały Wydziału krajowego są obwieszczane, uregulowany jest ustawą krajową z 10. maja 1866 Nr. 13. dz. u. kr.

Wydział krajowy w korespondencyi z Władzami rządowemi używa języka polskiego. Na podania stron i pisma reprezentacyj powiatowych odpowiada Wydział krajowy w tym języku w kraju używanym, w którym podanie, względnie pismo wniesiono.

§. 2.

Językiem urzędowym wewnętrznym Reprezentacyi powiatowj (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) i Reprezentacyi gminnej (Rady gminnej i zwierzchności gminnej) jest ten język, którego Reprezentacya powiatowa względnie gminna jako swego języka urzędowego obecnie używa.

Zmiana tego języka nastąpić może na mocy uchwały Rady powiatowej, względnie gminnej, powziętej na posiedzeniu, w tym celu zwołanem i tylko w obecności trzech czwartych części członków, prostą większością obecnych.

Na posiedzeniach Reprezentacyi powiatowej i gminnej mogą członkowie zabierać

głos w każdym języku używanym w powiecie względnie gminie.

§. 3.

Reprezentacya powiatowa i gminna obowiązane są przyjmować i załatwiać pisma i podania bez względu na to, czy zredagowane są w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

§. 4.

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacya powiatowa i gminna używać będzie w korespondencyi ze stronami i innemi władzami autonomicznemi i z władzami rządowemi, w którym na nadesłane jej podania i pisma będzie odpowiadać, jest ten język, względnie są te języki, których Reprezentacya powiatowa i gminna w tym względzie obecnie używa.

Zmiana tego języka, względnie tych języków, nastąpić może w sposób podany §. 2.

§. 5.

Każda uchwała Rady powiatowej, względnie gminnej, która reguluje język urzędowy Reprezentacyi powiatowej, względnie gminnej, ma być obwieszczoną w powiecie względnie gminie, a nadto o ile idzie o gminę, przedłożoną Wydziałowi powiatowemu i Starostwu, o ile zaś idzie o reprezentacyę powiatową, Wydziałowi krajowemu i Starostwu z dowodem, że przy powzięciu uchwały zachowano przepisy niniejszej ustawy.

Gdyby, czy to z urzedu, czy też wskutek wniesionych zażaleń stwierdzono, że tych przepisów nie zachowano, to Wydział powiatowy zniesie uchwałę Rady gminnej, a Wydział krajowy uchwałę Rady powiatowej.

Uprawnień służących w tym względzie Władzom rządowym na mocy przyznanego im ustawami prawa nadzoru nad reprezentacyą gminną i powiatową, postanowienie powyższe nie narusza.

§. 6

Postanowień obowiązujących o języku urzędowym miasta Lwowa i Krakowa zawartych w ustawach krajowych z d. 14. października 1870 dz. u. k. Nr. 79 i z dnia 6. października 1901 dz. u. k. Nr. 108 ustawa niniejsza nie narusza.

§. 7.

Jako język, w którym przełożony obszaru dworkiego zarząd swój sprawuje i którego w korespondencyi z Władzami i stronami używa, oznacza posiadacz obszaru dworskiego: język polski, ruski lub niemiecki. Jeżeli obszar dworski należy do kilku współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, to przełożony obszaru dworskiego używać będzie tego języka, za którym się oświadczy ta część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej jak połowa rocznej kwoty podatków bezpośrednich opłacanych z obszaru dworskiego.

§. 8.

Wymienione w tej ustawie Władze autonomiczne oznaczają język, w którym zakłady im podległe załatwiać mają swoje czynności.

§. 9.

Rozporządzenie całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 dz. u. p. Nr. 24 tyczące się języka urzędowego c. k. Władz, urzędów i sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z innemi Władzami, oraz powołane w tem rozporządzeniu i na jego podstawie wydane przepisy o korespondencyi c. k. Władz, urzędów i sądów ze stronami, z Władzami nierządowemi, korporacyami i gminami, pozostają jak dotąd tak i nadal w mocy.

§. 10

Ustawa niniejsza rozpoczyna obowiązywać z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami, których to tyczy.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego.

Dziś t. j. dnia 4. marca 1907, napadli słuchacze uniwersytetu lwowskiego polskiej narodowości na zebranych w sali wykładowej tegoż uniwersytetu ruskich słuchaczy teologii i gwałtem wyrzucili ruskich teologów z wykładowych sal uniwersytetu. Potem ustawili się polscy studenci uniwersytetu przed uniwersytetem, wzbraniając ruskim słuchaczom siłą wstępu na uniwersytet. Postawa polskiej młodzieży, zebranej bardzo licznie jest groźna i zachodzi niebezpieczeństwo, że może dojść do rezultatów niezwykle smutnych.

Polscy studenci pod oczywistym wpływem nastroju polskiego wiecu z 3. marca 1907, postanowili nie dopuścić ruskich słuchaczów na uniwersytet i tem zamanifestować jego polskość. Eksces dzisiejszy dzieje się pod okiem profesorów i władz uniwersytetu, które zachowują się zupełnie biernie. Dwóch studentów ruskich jest już ciężko ranionych a wielu lżej, a teologa Kostyka zniewolił jeden polski student groźbą rewolweru.

Ponieważ tego rodzaju gwałtowne postępowanie z ustawami niezgodne, a prawa narodu ruskiego w wysokim stopniu naruszające może w całym kraju do nieobliczalnych doprowadzić rezultatów, dlatego podpisani zapytują:

1. Czy znany jest ten fakt c. k. Rządowi?

2. Jakich środków zamyśla użyć c. k. Rząd, ażeby położyć tamę i koniec gwałtownemu postępowaniu i przywrócić na uniwersytecie spokój i normalne stosunki?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Chomyszyn, A. Szeptycki, Kuryłowicz, Huryk, Barabasz, Staruch, Mogilnicki, Korol, Mazikiewicz, Bohaczewski, J. Jaworski, Effinowicz, Glidziuk, Ostapczuk.

Interpelacya do c. k. Rządu.

Dnia 3. sierpnia 1906 odbyły się wybory do Rady gminnej w gminie Dobrotów, powiatu Nadwórniańskiego. Członkowie tej gminy świadomi tego, że w rękach Rady spoczywa całe dobro gminy i że ludzie, którym powierza się nie tylko inwentarz, lecz i moralno-oświatowe zadania, powinni być zdolnymi, świadomymi i cieszyć się ogólnem zaufaniem, — wybrali aż tego roku właśnie ludzi z takimi przymiotami do Rady, a pozostawili na boku ludzi nie kulturnych, przestrzegających własnego interesu, sprzedajnych, lizunów i ogólnie znienawidzonych.

Te wybory odbyły się wedle przepisów ordynacyi wyborczej, poważnie, a ze względu na świadomość obywateli nawet świątecznie w obecności c. k. komisarza Olpińskiego i wogóle pod czujnem i bystrem okiem autonomicznych i państwowych władz, którym tak naczelnictwo gminy, jak również i dawniejsza Rada ślepo powodowały się — i na żadne przekroczenie nawet za dobro gminy byliby nie zdobyli się.

Każdy sądziłby, że wobec tego, tak autonomiczne jak i państwowe władze są zadowolone, widząc, że gmina własnymi siłami i świadomością zabezpieczyła sobie dobrą gospodarkę gminną.

Tymczasem dotychczasowi radni z dotychczasowym wójtem, którzy przepadli, wnieśli protest przeciw odbytym wyborom. Wedle zdania podpisanych nie było najmniejszej podstawy do wniesienia protestu, ponieważ nikt nie dopuścił się żadnego przekroczenia ustawy o ordynacyi wyborczej

i to tak ze strony włościan, jak i zwierzchności gminnej. Przeciwnie zwierzchność gminna dołożyła wszelkich starań, ażeby wybory odbyły się legalnie, a to: ogłosiła w zupełnie prawnym terminie o mających odbyć się wyborach i o wystawieniu wyborczych list, jak świadczy ogłoszenie pod A).

W dniu wyborów zeszło się do 120 ludzi, gdzie dawniej przychodziło do głosowania tak mało, — że musieli wybierać do Rady i nieobecnych, — i to nie tylko z Dobrotowa, lecz niektórzy z sąsiedniej wsi Łanczyna.

Głosowanie odbyło się kartkami. Kto chciał kartkę brał, a komu nie podobało się, to ją zwracał, n. p. Jakim Biłous — Kostyszyn. Sam komisarz p. Olpiński przyznał, że wybory odbyły się bardzo spokojnie i poważnie. Tymczasem mija już siedm miesięcy od czasu wyborów, a końca niema, bo rekurenci zawzięli się za wszelką cenę doprowadzić do nowych wyborów, co otwarcie oświadczają. A mają oni w tem osobisty interes, bo wiedzą, że jakby były potwierdzone nowe wybory, to wyjdą na wierzch wszystkie ich nieprawidłowości, których dopuszczali' się, n. p. radny Nykoła Kinaszewski zajął bezprawnie wielki kawałek gminnej tłoki. Zwierzchność wytoczyła mu proces, który wyżej nazwany przegrał i musiał zapłacić kilkadziesiąt koron kosztów i odstąpić zabraną tłokę. Tymczasem do dziś on siedzi na tej tłoce, a kosztów nie zapłacił — przyniósł tylko piwa i wódki. Takich postępków znalazłoby się wiele, a które to oni do teraz kryją. N. p. nikt niewie, gdzie podziewają się pieniądze za surowicę, za licytacyę tłoki i łąk.

W tem pomaga im gminny sekretarz Władysław Nowakowski, który obawia się nowej Rady, bo dotychczas była zawsze taka Rada, że wszyscy siedzieli pozginawszy głowy, a sekretarz robił co chciał, a radni nie wiedzieli o niczem. Każde posiedzenie Rady kończyło się pijatyką i to do takiego stopnia, że radni po pod płotami, albo w fosach i rowach spali. Nikt nie dostał pożyczki z kasy gminnej, jak nie zapłacił sekretarzowi kilka koron; n. p. Feduń Bilous zapłacił sekretarzowi za pożyczkę raz 2 K a drugi raz 3 K; Roman Matijczuk 2 K; Jakim Biłous 2 K; Matij Iwaniszak, Andryj Iwoniszak, Jakim Bołous po 2 K. Gdy już opłacił się pożyczający sekretarzowi, to musiał i radnym opłacić się, więc musiał przynieść co najmniej 1 litr wódki, a nato świadków znalazłby pół wsi.

Przeto więc sekretarz stara się różnymi sposobami wybory, które się odbyły, powalić, choć niema najmniejszej podstawy.

.C. k. Starostwo w Nadwórnej przeprowadza śledztwo. Zwierzchność i sekretarz wykorzystują swoje dotychczasowe stanowisko, n. p. c. k. Starostwo zażądało podać kilku bezstronnych świadków w celu przesłuchania co do wyborów, które odbyły się. Przy świadkach Matij Iwaniszak Jakim, Biłous, Dmytro Iwaniszak, Josyp Sikoryn i wielu innych Zwierzchności podała 2. lutego 1907 na świadków 4 ludzi; dwóch ze strony rekurentów, a dwóch ze strony podpisanych. Tymczasem dziwne dziwo stało się, bo z c. k. Starostwa przyszło powołanie aż 9 ciu ludziom i to ze strony rekurentów. Ponieważ rekurenci są znienawidzeni w całej wsi, więc nic mieli podać kogo na świadków, otóż podali samych najbliższych krewnych jak braci, a drudzy własnych synów! Niektórzy z powołanych przy wyborach nawet nie byli. Sekretarz powiedział raz do radnego Iwana Daczenka, który był winien 20 K do kasy gminnej: „dajcie mi 3 korcy kartofel a ja wam tak zrobię, że tych 20 K nie zapłacicie". I do dziś wyżej nazwany tych 20 K nie zapłacił i nikt u niego nie upomina się, a Rada, kasyerzy udają, czy nawet nie wiedzą o tem. Rekurentów było ledwie kilkunastu i oni połączyli się z żydami i z ich strony przyszło do nadużycia, bo jeden z nich Abracham Abusz był karany kilkudniowym aresztem przez c. k. obwodowy Sąd w Stanisławowie dnia 12. listopada 1906.

Do ostatnich granic nieładu dochodzą już takie porządki, jakie we wsi panują za

cały czas poprzedniej Rady. Od tego czasu niema najmniejszego porządku we wsi. Naród rozpił się, nikogo nie słucha, każdy postępuje jak mu się podoba.

Wobec tego podpisani zapytują:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten stan rzeczy?

2) Czy gotów jest c. k. Rząd jak najspieszniej rozstrzygnięcie protestu i ukonstytuowanie się rady gminnej w Dobrotowie spowodować?

Interpelant:

Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Krempa, Bojko, Glidziuk, Effinowicz, Ostapczuk, Bohaczewski, J. Jaworski, Stapiński, Kuryłowicz, Huryk.

L. 251/06.

Obwieszczenie!

Stosownie do przepisów §. 16. ustawy ordynacyi wyborczej dla gmin podaje się do publicznej wiadomości, że spis członków gminy uprawnionych do głosowania, również osobny wykaz członków dla każdego koła wyborczego z dniem 30 czerwca 1906 do przeglądu w kancelaryi urzędu gminnego w Dobrotowie wyłożone zostały z tą jednak uwagą, że termin reklamacyjny z dniem 1. lipca 1906 upływa.

Dobrotów, dn. 30. czerwca 1906.

Petro Zawalnik
L. S. wójt.

Afigowano.

Dobrotów, dn. 30. czerwca 1906.

Iwan Makowijczuk.

Interpelacya do c. k. Rządu.

W gminie Wołczkowie pow. Śniatyńskiego unieważniono przeprowadzone w r. 1905. wybory rady gminnej jeszcze z początkiem roku 1906 — pomimo tego jednak nie zostały dotychczas wybory nowej rady rozpisane. Ponieważ wskutek tej nieprawidłowości gmina bardzo cierpi — zapytują podpisani:

Czy wie c. k. Rząd o tym fakcie?

Czy gotów jest c. k. Rząd rozpisanie wyborów do rady gminnej w Wołczkowcach jak najspieszniej zarządzić?

Interpelant:

Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Glidziuk, Effinowicz, Kuryłowicz, F. Krempa, Bohaczewski, Bojko, Huryk, Ostapczuk, J. Jaworski, Stapiński.

Interpelacya do c. k. Rządu.

W gminie Komarówka pow. Brzeżańskiego wybrana została w dniu 17 listopada 1906 zupełnie legalnie i prawidłowo zwierzchność gminna — jednak Starostwo w Brzeżanach nie chce jej dotychczas zaprzysiądz i w urzędowanie wprowadzić. Ponieważ przez to panuje w gminie nieład i nieporządki zapytują podpisani:

1. Czy znany jest c. k. Rządowi ten stan rzeczy?

2. Czy skłonny jest c. k. Rząd zarządzić jaknajspieszniej zaprzysiężenie i wprowadzenie w życie zwierzchności gminnej w Komarówce?

Interpelant.

Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Glidziuk, Effinowicz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Huryk, Ostapczuk, J. Jaworski, Stapiński, Krempa, Bojko.

Interpelacya do c. k. Rządu.

W roku 1903 pozwoliło c. k. Starostwo w Brzeżanach Iwanowi Belechowi, gospodarzowi w Mieczyszczowie na sprzedaż słodzonych napoi — w krótkim jednak czasie potem zasystowało to pozwolenie aż do tego czasu, dopóki Iwan Pełech wymuruje sklep i pokryje go blachą.

Gdy Iwan Pełech sklep wymurował i blachą pokrył nie chciało mimo tego c. k. Starostwo cofnąć wydanego zakazu. Prze-

ciw orzeczeniu Starostwa wniósł Iwan Pełech rekurs do c. k. Namiestnictwa, które rozporządzeniem z 5. sierpnia 1905 uchyliło zarządzenie Starostwa i nakazało wydać Iwanowi Pełechowi kartę przemysłową.

Pomimo tego nie chce Starostwo Brzeżańskie Iwanowi Pelechowi karty przemysłowej wydać.

Wobec tego zapytują podpisani:

1. Czy wie c. k. Rząd o tym fakcie?

2. Czy gotów jest przez spieszne zarządzenie tej sekaturze koniec położyć i Starostwu w Brzeżanach jak najspieszniej wydanie Iwanowi Pełechowi konsensu na sprzedaż słodzonych napoi nakazać?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Glidziuk, Effinowicz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Huryk, Stapiński, J. Jaworski, Ostapczuk, Krempa.

Interpelacya do c. k. Rządu.

§. 12 ustawy z 20. sierpnia 1905 d. u. k. l. 100 nałożył na strony obowiązane do konkurencyi cerkiewnej obowiązek składania rocznej sumy pauszalnej na utrzymanie diaka do wysokości rocznie 400 koron, postanawiając równocześnie, że rozłożenie tego datku na strony konkurencyjne ma nastąpić na podstawie postanowień ustawy z 16. kwietnia 1896 l. 25 d. u. k.

Postanowienie to nie da się w praktyce wykonać, a to dla braku rozporządzenia dla władz administracyjnych normującego procedurę i sposób przeprowadzenia go w praktyce, a mianowicie sposób rok rocznego rozkładania datków na strony konkurencyjne i ściąganie ich z tych stron przy zachowaniu możliwie najmniej uciążliwych formalności.

Gdy tym sposobem cel prawomocnie sankcyonowanej ustawy nie został osiągnięty, zapytują podpisani:

1) Czy wiadomy jest ten stan rzeczy Wysokiemu c. k. Rządowi?

2) Czy gotów jest Wys. Rząd rozporządzenie wykonawcze do §. 12 ust. z 20. sierpnia 1905 l. 100 d. u. k. jak najspieszniej wydać?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Stapiński, Huryk, J. Jaworski, Ostapczuk, Glidziuk, Effinowicz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Bojko.

Interpelacya do c. k. Rządu.

W gminie Milowcach pow. Zaleszczyckiego skończyło się w roku 1905 urzędowanie komitetu parafialnego (cerkiewnego) Gr. kat. urząd parafialny odnosił się w tej sprawie sześć razy do c. k. Starostwa w Zaleszczykach o zarządzenie wyboru nowego komitetu, a mianowicie:

1) 7. marca 1906 l. 33.

2) 16. maja 1906 l. 74.

3) 27. października 1906 l. 158.

4) 15. września 1906 l. 131.

5) 9. listopada 1906 l. 172.

6) 14. lutego 1907 l. 36.

jednak bez skutku.

W dniu 31. grudnia 1906 odniosł się urząd parafialny w Milowcach w tej samej sprawie do c. k. Namiestnictwa, jednak i to nie odniosło skutku.

Ponieważ na tem przewlekaniu się sprawy cierpi znacznie interes cerkwi i parafii, dlatego podpisani zapytują:

1. Czy wiadomy c. k Rządowi ten stan rzeczy?

2. Czy skłonny jest c. k. Rząd zarządzić, ażeby c. k Starostwo w Zaleszczykach powyższe żądanie gr.-kat. urzędu parafialnego w Milowcach jak najspieszniej i skutecznie załatwiło?

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Mogilnicki, Korol, Barabasz, Staruch, Mazikiewicz, Glidziuk, Effinowicz, Bohaczewski, Huryk, Ostapczuk, J. Jaworski, Kuryłowicz, Bojko, Stapiński.

Interpelacya do c. k. Rządu.

W miasteczku Skolem powiatu Stryjskiego urzęduje po rozwiązaniu rady gminnej od 1. września 1906 komisarz rządowy z przybocznymi radnymi.

Urzędowanie to nietylko nie jest z korzyścią dla gminy, lecz przeciwnie naraża ją na straty i niekorzyści.

Pomimo, że urzędowanie komisarza jest prowizorycznej natury, przystępuje rada przyboczna, dobrana bardzo nieszczęśliwie w sprzeczności z wnioskiem Wydziału powiatowego, do mianowania urzędników gminnych, jak sekretarza z płacą 1440 koron i czterema kwinkweniami po 120 koron, nadto inspektora policyi z płacą 1200 koron do pełnienia służby policyjnej przez dobranie trzech ludzi co wyniesie od osoby najmniej 600 koron rocznie i mundur. Rozpisano konkurs na oprawcę miejskiego (hycla) za wynagrodzeniem 600 koron, które to wydatki obciążają gminę w wysokim stopniu i bez najmniejszej potrzeby, bo n. p. taki policmajster potrzebny co najwięcej dla Demni w celu pilnowania porządku przed napływową ludnością, a nie ma potrzeby powiększać policyę pośród spokojnymi obywatelami, Rada przyboczna naznaczyła 53% dodatków do podatków bezpośrednich co sprzeciwia się ustawie gminnej (§§. 109 i 98 z r. 1896 d. u. k. L. 59), dlatego, że wszystkie sprawy potrzebujące wyższego zatwierdzenia nie należą do dotychczasowego zarządu, a wszelkie dodatki przewyższające 20% potrzebują wyższego zatwierdzenia (§. 82 ust. gmin.).

Rada przyboczna kieruje się w sprawach gminnych nie względem na dobro gminy, a ubocznymi względami osobistymi. Gdy przyszło do obsadzenia miejsca sekretarza i nie podlegało żadnej wątpliwości, że najodpowiedniejszym kandydatem był na to miejsce dotychczasowy prowizoryczny sekretarz Konstantyn Bobak, który był już upatrzony na tę posadę za 1200 koron rocznie — to komisarz z radą przyboczną usunął go i przyjął innego kandydata za wynagrodzeniem 1440 koron dlatego tylko, że ten kandydat stoi w bliskich konneksyach z jednym z wpływowych mieszkańców Skolego — a Bobak jest Rusinem — co wyraźnie stwierdził komisarz słowami: „Zbadawszy tutejsze stosunki przekonałem się, że tutaj nie ma miejsca dla Rusina“.

Groźną dla gminy Skole jest gospodarka leśna komisarza i nowej rady. Przyjęto mianowicie za podstawę gospodarki lasowej wypracowany przez Boumla, prywatnego zarządcę lasu, plan obejmujący 625 morgów, sporządzony w przeciągu $1^1/_2$ dnia, którego to obszaru nie był w stanie ani obejść ani należycie oglądnąć w tak krótkim czasie.

Plan ten wedle orzeczenia fachowców miejscowych jest zupełnie nieodpowiedni, bo nawet nie oznaczono sekcyj lasowych liniami na gruncie, a podzielony tak, że w wielu miejscach nie można nawet wywieść drzewa.

Podział na sekcye na papierze obejmuje tylko około 150 morgów lasu, a za swoją pracę zażądał Bouml wynagrodzenia w sumie 1800 koron, przyznanych przez gminę Skole na podział na sekcje całego obszaru lasowego 625 morgów.

Podział miał być na 62 sekcyj, każda sekcya miała być oznaczona liniami wyrąb, a nadto ma być wiek lasu, drzew, każdej sekcyi podany, czego wszystkiego w dotyczącym planie niema.

Wobec tego oczywistem jest że urzędowanie komisarza jest dla gminy bardzo niekorzystne — na każdy sposób daleko gorsze jak dawnej rady, która rozwiązaną była z przyczyny złej gospodarki, a z przyczyn czysto osobistych — zachodzi więc konieczna potrzeba do usunięcia tego prowizoryum — tem więcej, że wedle nowych ustaw lasowych z r. 1904, Skole ma przedsięwziąć zalesienie na wielką skalę co bez urzędującej rady gminnej i silnej zwierzchności przeprowadzić się nieda.

Wobec tego podpisani zapytują c. k. Rząd, czy znane są mu te stosunki a równocześnie wzywają o jak najspieszniejsze rozpisanie wyborów nowej rady gminnej w Skolem.

Interpelant:
Oleśnicki, w. r.

Korol, Mazikiewicz, Effinowicz, Mogilnicki, Glidziuk, J. Jaworski, Huryk, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Bojko, Krempa, Ostapczuk, Staruch.

Interpelacya

posła Korola i tow. do c. k. Komisarza rządowego w sprawie rozdziału gminy Krynica na dwie osobne gminy.

Jeszcze dnia 18. sierpnia 1904, względnie dnia 24. sierpnia 1904 zapadła na radzie gminnej w Krynicy uchwała na rozdział gminy Krynica na dwie osobne gminy „Krynica wieś“ i „Krynica zdrój“.

Na rozdział ten zgodzili się także reprezentanci funduszu religijnego jako właściciela dworskiego obszaru, poczem całą sprawę przesłano c. k. Ministerstwu handlu do zatwierdzenia Od tego czasu minęło już dwa i pół roku, a strony interesowane daremnie wyczekują ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy rozdziału Krynicy na dwie gminy w drodze ustawodawczej, bo sprawa dla niewiadomych przyczyn ugrzęzła w Ministerstwie.

Wobec takiej bezpodstawnej zwłoki podpisani zapytują:

Czem usprawiedliwi c. k. Rząd taką długotrwałą zwłokę w załatwieniu piekącej sprawy rozdziału gminy Krynica na dwie osobne gminy.

Lwów, dnia 4. marca 1907.

Interpelant:
Korol, w. r.

Oleśnicki, Glidziuk, Mazikiewicz, Kuryłowicz, Effinowicz, Staruch, Huryk, Szajer, Barabasz, Mogilnicki, Bohaczewski, J. Jaworski, Wilczkiewicz, Wesoliński.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 5. marca 1907 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 30 po południu.

Marszałek:
***Stanisław Badeni**, w. r.*

Sekretarze:
***Mieczysław Urbański**, w. r.*
***Kazimierz Lubomirski**, w. r.*